

بخش سوم - انتشار اطلاعات مربوط به مدیریت ریسک

ماده ۶- مدیریت ریسک اعتباری

۶-۱- سیاستها و خط مشی های اعتباری

سیاستهای اعتباری بانک در حوزه های تسهیلات و مطالبات در هر دوره و بنا بر مولفه های موثری از قبیل ترکیب منابع و مصارف، متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نقدینگی جامعه، نرخ تورم و سایر شاخصهای کلان اقتصادی تعیین می گردد که ذیلاً به برخی از سیاستهای کلی اعتباری بانک اشاره می گردد:

- ۱- اولویت در اعطای تسهیلات میان مدت و کوتاه مدت به ویژه تامین سرمایه در گردش واحدها
- ۲- اعطای تسهیلات سرمایه در گردش ترجیحاً به صورت اعتبار در حساب جاری در قالب خرید دین و بصورت کوتاه مدت و با اخذ اسناد ریز تجاری از فروش واقعی به منظور تامین منابع مالی مورد نیاز واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی جهت تامین سرمایه در گردش مورد نیاز واحدهای مذکور
- ۳- تاکید بر امر ظرفیت سنجی مشتریان جهت اعطای تسهیلات
- ۴- لزوم اجرای صحیح آئین نامه تسهیلات و تعهدات کلان بانک مطابق بخشنامه تجمیعی مربوطه
- ۵- توجه خاص به علل رشد مطالبات سررسید گذشته، معوق، اعتبارات اسنادی پرداخت شده و ضمانتنامه های ضبطی و پرداخت شده و استفاده از راهکارهای وصول مطالبات کنترل و کاهش آنها
- ۶- نظارت ادواری توسط ناظرین پیش بینی شده در بخشنامه ها، بازدید از محل فعالیت موضوع تسهیلات و پیشرفت آن و نحوه اجراء بصورت تصادفی توسط ناظرین مستقر در مدیریتهای شعب و سایر افراد ذیصلاح و کمیته های اعتباری.
- ۷- اجتناب از پذیرش طرح هایی که مدیران و سهامداران عمده آن سابقه عدم پرداخت در سیستم بانکی و یا سوابق منفی از قبیل چکهای برگشتی سفته های واخواستی داشته و یا در تحقق شرایط قبلی متعهد نبوده اند.
- ۸- اعطای تسهیلات در قالب طرح تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط
- ۹- استحکام وثایق با تمرکز بر تسهیلات کلان
- ۱۰- تاکید و الزام به استفاده از سامانه اعتباری و اعتبارسنجی داخلی بانک
- ۱۱- احیا و پشتیبانی از حداقل ۱۰۰ شرکت آسیب دیده از تحریم ها در راستای سیاستهای اقتصاد مقاومتی
- ۱۲- صدور کارتهای اعتباری ویژه شرکتها و شبکه های توزیعی کالا و خدمات در راستای سیاستهای اقتصاد مقاومتی

۶-۲- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

- مدیریت امور اعتباری و ادارات تابع مانند، اداره پیگیری و نظارت بر وصول مطالبات، اداره اطلاعات اعتباری، اداره بررسی و نظارت و اداره اعتبارات کل
- بخش اعتبارات تمامی مناطق و کلیه شعب
- تمامی ارکان اعتباری از قبیل کمیته عالی اعتباری، کمیته اعتباری مرکز، کمیته های اعتباری مناطق و کمیته های اعتباری شعب
- کمیته فرعی مدیریت ریسک اعتباری و اداره مدیریت ریسک

۶-۳- حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تسهیلات و تعهدات

حدود اختیارات ارکان اعتباری بانک همه ساله بر اساس ریسک های مترتب و شرایط اقتصادی و نوع وثایق تعیین و به تمامی واحدهای اجرایی ذیربط ابلاغ می گردد و با توجه به ارزیابی مستمر وضعیت ریسک اعتباری بانک مورد بازنگری قرار می گیرد.

۶-۴- میزان پذیرش ریسک اعتباری

در حال حاضر میزان پذیرش ریسک اعتباری بانک بر اساس نسبت مطالبات غیرجاری (NPL) و نسبت کفایت سرمایه بوده به طوری که ملاک عمل، حداکثر ریسک اعتباری قابل قبول منوط به تامین حداقل ۸ درصدی نسبت کفایت سرمایه بانک می باشد.

۶-۶- فرآیند اعتبارسنجی مشتریان

فرآیند اعتبارسنجی مشتریان با دو رویکرد کارشناسی و مکانیزه انجام می شود.

- رویکرد کارشناسی:

بانک با داشتن کارشناسان خبره اعتباری و بر اساس بررسی های مالی، اقتصادی، فنی و سابقه مشتری، میزان اعتبار و ظرفیت متقاضی را ارزیابی می نماید.

• رویکرد مکانیزه:

➤ **سامانه اعتبارسنجی داخلی:** این سامانه بصورت یکپارچه کلیه شعب بانک را پوشش داده و از اطلاعات بروز شده از وضعیت کسب و کار متقاضی، اطلاعات سیستم تسهیلات و اطلاعات شعب استفاده می نماید. خروجی سامانه شامل امتیاز و رتبه متقاضی و اعلام اخطارهای لازم است. در حال حاضر سامانه دارای قابلیت گزارش گیری لحظه ای در سطح خرد (سطح اختیار شعب) بوده و استقرار آن در سطح گزارشات کارشناسی در حال اجرای آزمایشی در مدیریت امور اعتباری و مدیریت شعب مناطق تهران می باشد.

➤ **سامانه شرکت مشاوره و رتبه بندی ایران:** بانک تجارت اولین بانک در همکاری و استفاده از گزارشات سامانه مذکور می باشد. دسترسی به این سامانه برای کلیه واحدهای ذیربط مقدور بوده و برای هر مورد تقاضای تسهیلات یک نسخه از گزارشات شرکت (شامل گزارش پایه، گزارش استاندارد، گزارش پیشرفته، آماراستعلام و گزارش سوابق) بر اساس نوع نیاز دریافت و به همراه سایر مدارک در سوابق متقاضی حفظ می گردد.

۶-۷- روش سنجش ریسک اعتباری

سنجش ریسک اعتباری در بانک در دو سطح مربوط به متقاضیان تسهیلات و پرتفوی اعتباری انجام می گیرد. در سنجش ریسک متقاضیان تسهیلات از روش بررسی های اطلاعاتی-اعتبارسنجی و کارشناسی-اعتبارسنجی استفاده می گردد. بدین نحو که کیفیت اطلاعات مربوط به فرم های اطلاعاتی اعتباری ارتقاء و به روز رسانی شده اند و بوسیله موتور محاسباتی که بر اساس معیار 5C طراحی شده است متقاضیان را بر اساس اشخاص حقیقی و حقوقی، بخش های اقتصادی، سطوح اختیارات (بر مبنای گزارش اطلاعاتی و یا کارشناسی)، در قالب تسهیلات، تعهدات (اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه)، متعهد سفته تفکیک و محاسبه امتیاز می نماید. بر اساس امتیاز کسب شده متقاضی در یکی از طبقات با رتبه اعتباری عالی، خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف، خیلی ضعیف و نکول قرار می گیرد. گزارشات اعتبارسنجی به همراه رتبه اعتباری، شامل امتیازات بر اساس شخصیت، سرمایه ظرفیت، وثایق و شرایط بوده و همچنین اخطار و هشدارهایی را به کاربر ارائه می نماید. سامانه سوابق و رتبه اعتباری مشتری را بصورت کامل در خود حفظ می نماید

بصورتی که می توان روند و تغییرات رتبه و وضعیت اعتباری آنان را در طول زمان رصد نمود. ریسک پرتفوی اعتباری نیز با توجه به حدود نسبت های نظارتی سنجش و برآورد می گردند.

۶-۸- روش های کاهش ریسک اعتباری

در راستای کاهش ریسک اعتباری، بانک نسبت به راه اندازی و اجرای موارد ذیل اقدام نموده است:

- استقرار سیستم اعتبارسنجی داخلی و رتبه بندی مکانیزه مشتریان اعتباری
- استاندارد سازی ظرفیت سنجی مشتریان اعتباری
- هوشمندسازی اعلام سررسید اقساط به تسهیلات گیرندگان و ضامنین
- رعایت دقیق دستورالعملهای نظارتی بانک مرکزی از قبیل تسهیلات و تعهدات کلان
- تاکید بر اخذ وثایق معتبر و مطمئن و ترغیب مشتریان به ارائه وثایق نقد شونده تر با اعمال نرخ های سود تسهیلاتی متفاوت.
- بهره برداری از سامانه ذینفع واحد

۶-۹- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

(میلیون ریال)

اسفند ۱۳۹۴	اسفند ۱۳۹۳	سال	عنوان
۷۲۱,۹۲۳,۸۸۱	۶۷۸,۱۲۰,۸۴۱		دارایی اعتباری موزون به ریسک
۵۳,۹۱۶,۸۵۴	۴۳,۹۰۱,۶۰۵		میزان سرمایه پوششی

۶-۱۰- معیارهای دریافت وثائق برای ارقام در معرض خطر ریسک اعتباری

ترجیحاً وثائق بایستی دارای شرایط ذیل باشند:

- دارای نقدشوندگی بالا باشند
- پوشش ریسک های مرتبط به ویژه از حیث نوسان در ارزش وثایق را داده و متناسب با تسهیلات و تعهدات باشند.

- حصول اطمینان از تمکن مالی متعهدین سفته (ارایه شده از سوی شرکتها) با اعتبارسنجی آنان

۶-۱۱- ساز و کار های کنترل و پایش ریسک های اعتباری

استعلام شعب و مناطق از مدیریت امور اعتباری و اداره حسابرسی داخلی جهت شناسایی اشخاص مشمول ذینفع واحد، نظارت بر رعایت شرایط قراردادهای مربوط به تسهیلات و ارائه گزارشات دوره ای از وضعیت پرتفوی اعتباری بانک از جمله اقدامات کنترلی در حوزه اعتبارات می باشد.

۶-۱۲- نحوه مدیریت تسهیلات غیر جاری و میزان ذخایر مربوط به آنها

در این رابطه موارد ذیل مورد اقدام قرار می گیرد:

- هدفگذاری مطالباتی برای مناطق و پیگیری مستمر تحقق هدف
- تشکیل مستمر کمیته پیگیری و وصول مطالبات جهت مذاکره با بدهکاران عمده بانک
- مساعدت با مشتریان مطالباتی بانک بر اساس گزارشات کارشناسی تهیه شده از وضعیت مشتری و اخذ مصوبه از کمیته وصول مطالبات
- تشکیل کمیته عالی پیگیری و وصول مطالبات بانک با هدف بررسی پرونده های کلان غیر جاری و تعیین تکلیف آنها
- ارزیابی و اخذ وثایق جدید در خصوص پرونده های تعیین تکلیف شده
- بررسی میزان کلی ذخایر اخذ شده در مقاطع ارائه صورت های مالی
- برون سپاری مطالبات غیرجاری
- ذخیره گیری مطالبات غیرجاری مطابق با بخشنامه های صادره

ماده ۷- مدیریت ریسک نقدینگی

۷-۱- سیاست ها و خط مشی های مدیریت ریسک نقدینگی

بانک تجارت با هدف نگهداری سطح مناسبی از نقدینگی جهت پاسخگویی به جریان نقدی خروجی غیر منتظره و اجتناب از تامین وجوه با هزینه های قابل ملاحظه سیاست ها و خط مشی های خود را به شرح زیر تعیین نموده است:

- پایش مستمر وضعیت نقدینگی، اقلام عمده منابع و مصارف و وضعیت تحقق اهداف مربوطه
- ارزیابی و پایش تاثیر متغیرهای اقتصادی بر وضعیت منابع و مصارف بانک
- رصد رفتار سپرده های مشتریان کلان بانک با توجه به تاثیراتشان بر وضعیت نقدینگی بانک
- استفاده از جداول شکاف نقدینگی ایستا و پویا که بتواند بر مبنای طبقات مختلف زمانی وضعیت نقدینگی بانک را نشان دهد.
- بانک با استفاده از آزمون بحران و تحلیل سناریوهای چندگانه و بر مبنای جداول شکاف نقدینگی میزان نقدینگی مورد نیاز را ارزیابی خواهد نمود

۷-۲- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

- کمیته عالی منابع و مصارف
این کمیته مسئول مدیریت نقدینگی بانک در شرایط عادی و بحرانی، مدیریت بر منابع سپرده ای و هزینه پول، مدیریت شاخص های نقدینگی، نسبت های منابع و مصارف، نرخ های سود حساب مرکز با توجه به گزارشات واصله از واحدهای ذیربط می باشد.
- کمیته فرعی مدیریت ریسک نقدینگی
این کمیته مسئول تدوین و پیشنهاد استراتژی ها و سیاستها و رویه های مدیریت ریسک نقدینگی، نظارت بر وضعیت ریسک نقدینگی بانک بر مبنای گزارشات مدیریت امور مالی و اداره مدیریت ریسک را بر عهده دارد.

- مدیریت امور مالی

مدیریت امور مالی به صورت دوره ای ضمن بررسی وضعیت نقدینگی بانک در قالب گزارشات منابع و مصارف، وضعیت سپرده های جذب شده و مصارف را در مقایسه با اهداف مدنظر رصد و بررسی می نماید. همچنین عوامل کلیدی تاثیر گذار بر روند منابع و مصارف و رفتار سپرده ای مشتریان عمده بانک را نیز ارزیابی و گزارشات لازم را به کمیته عالی منابع و مصارف و نیز مقامات ارشد بانک ارائه می دهد.

- اداره مدیریت ریسک

با توجه به اینکه برنامه اندازه گیری ریسک نقدینگی بر مبنای تحلیل شکاف در حال انجام بوده با نهای شدن و استقرار آن اندازه گیری ریسک نقدینگی بر مبنای روشهایی چون CFAR (جریانات وجوه در معرض خطر) و تحلیل سناریو و انجام آزمون بحران انجام خواهد شد.

۷-۳- سپرده ها بر اساس سررسیدها

در جدول زیر مانده سپرده های بانک در پایان اسفند ۱۳۹۴ بر اساس سررسید نشان داده شده است.

(میلیون ریال)

مدت	کمتر از یکماه	۱ تا ۳ ماه	۳ تا ۶ ماه	۶ ماه تا ۱ سال	۱ تا ۵ سال	بیش از ۵ سال
سپرده ها	۳۸۱,۱۶۵,۷۳۷	۵۳,۴۱۴,۳۷۹	۱۱۰,۵۷۳,۲۶۱	۴۷,۲۴۴,۹۷۲	۴۷,۲۴۴,۹۷۲	۱,۶۱۳,۴۰۷

۷-۴- تسهیلات بر اساس سررسید

در جدول زیر مانده تسهیلات بانک در پایان اسفند ۱۳۹۴ بر اساس سررسید نشان داده شده است.

(میلیون ریال)

مدت	۱ تا ۳ ماه	۳ تا ۶ ماه	۶ ماه تا ۱ سال	۱ تا ۵ سال	بیش از ۵ سال
تسهیلات	۴,۱۳۹,۳۷۴	۴,۶۳۸,۳۳۱	۲۶۸,۶۹۳,۲۸۷	۲۱۳,۶۱۰,۸۱۵	۲۰۲,۰۲۲,۷۹۲

۷-۵- ترکیب و میزان سررسید تسهیلات و سایر دارایی ها و بطور مشخص دارایی های با نقد شوندگی بالا

در جدول زیر ترکیب دارایی های با نقدشوندگی بالا در پایان اسفند ۱۳۹۴ بر اساس مدت مانده به سررسید تا ۶ ماه نشان داده شده است.

کمتر از یکماه	۱ تا ۳ ماه	۳ تا ۶ ماه	
۶,۸۰۷,۸۱۲	۰	۰	موجودی های نقد
۳۸,۱۴۲,۱۴۷	۰	۰	مطالبات از بانک مرکزی
۴۴,۳۴۱,۲۱۸	۳,۷۶۳,۹۸۵	۱۷۱,۹۸۵	مطالبات از بانکها و موسسات اعتباری
۵,۲۳۸,۱۶۲	۴,۰۹۱,۳۲۸	۰	تسهیلات جاری
	۴۸,۰۴۶	۴,۶۳۸,۳۳۱	تسهیلات غیر جاری
۱۲۲,۱۷۲,۲۴۵	۴۶,۰۵۲	۷۳۴,۹۰۳	سایر دارایی ها
۲۱۶,۷۰۱,۵۸۴	۷,۹۴۹,۴۱۱	۵,۵۴۵,۲۱۹	جمع داراییها

۷-۷- برنامه تداوم فعالیت

بانک با توجه به گزارشات روزانه منابع و مصارف، وضعیت تحقق اهداف کلان بانک و نیز بررسی روند شاخصها و نسبتها، نقدینگی خود را به صورت روزانه مدیریت می نماید. به علاوه، اقداماتی در جهت برآورد نوسان پذیری انحراف حساب بانک نزد بانک مرکزی از مانده خط اعتباری موجود، با استفاده از یک مدل داخلی صورت گرفته و بر اساس آن حداقل اندازه ی سپر نقدینگی جهت مواجهه با نوسانات روزانه در سطوح اطمینان ۹۵ و ۹۹ درصد برآورد شده و تدوین دستورالعمل اجرایی مربوطه در دست انجام می باشد.

۷-۸- برنامه مقابله با بحران

بانک در شرایط بحرانی با هدف مدیریت مصارف اقدام به موارد زیر می نماید:

- کنترل مصارف بانک از جمله اولویت بندی تسهیلات گیرندگان
- اعمال سیاستهای تشویقی جذب منابع از جمله تعیین نرخ های ترجیحی سود حساب مرکز

- ارزیابی وضعیت منابع بازار بین بانکی با هدف تامین منابع مورد نیاز و جلوگیری از تداوم بدهکار شدن حساب نزد بانک مرکزی
- ارزیابی مستمر وضعیت در کمیته عالی منابع و مصارف بانک

به علاوه، با توجه به لزوم گنجاندن اجزائی از قبیل تنظیم علائم هشدار دهنده زودهنگام، الزام به تقسیم وظایف و معرفی تیم بحران، برنامه هایی جهت مواجهه با بحران و جلوگیری از تشدید آن، تدوین فرایند ارتباطی مناسب با گروههای مختلف، طراحی ابزارهای اولویت بندی پرداختها بر اساس اهمیت طرف مقابل در شرایط بحران، توجه به جریان اطلاعات بین واحدهای مربوطه و آزمون، پایش و بازنگری ادواری در برنامه احتیاطی، تدوین مستمر این اجزاء و نهایتاً تدوین دستور العملی جامع جهت تنظیم برنامه احتیاطی در دست بررسی و اقدام می باشد.

۷-۹- روش سنجش ریسک نقدینگی

در حال حاضر بانک بر مبنای محاسبه و تحلیل روند نسبتهای نقدینگی اقدام به ارزیابی ریسک نقدینگی خود می نماید. به علاوه، در چارچوب یک الگوی آماری ساده، میزان نوسانات حساب بانک مرکزی در سطوح اطمینان ۹۵ و ۹۹ درصد محاسبه گردیده است. همچنین در این ارتباط و به منظور ارزیابی دقیق ریسک نقدینگی، برنامه محاسبه شکاف نقدینگی در دو حالت ایستا و پویا و انجام آزمون بحران جهت ارزیابی وضعیت نقدینگی بانک در شرایط بدبینانه در دست اقدام می باشد.

۷-۱۰- سازو کارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

- استخراج جدول وضعیت منابع و مصارف در سطح مناطق و محاسبه نسبتهای نقدینگی و پایش وضعیت آنها
- در سطح کلان استخراج جدول وضعیت نقدینگی بانک و پایش مستمر نسبتها و سرفصلهای تاثیر گذار بر آن

- اقدام در جهت استخراج جدول شکاف نقدینگی بانک بر اساس طبقات مختلف زمانی و با لحاظ کلیه جریانات وجوه در دو حالت ایستا و پویا که در آن امکان ارزیابی کلیه جریانات مورد انتظار (اقدام بالاو پایین خط) فراهم خواهد شد.
- تنظیم نرخ های ترجیحی سود حساب مرکز نیز، یکی دیگر از ابزارهای مورد استفاده جهت کنترل ریسک نقدینگی می باشد.

ماده ۸- مدیریت ریسک عملیاتی

۸-۲- تدابیر پیش گیرانه از وقوع خطاهای غیر عمدی و سهوی انسانی

در حوزه ریسک عملیاتی نیز که مرتبط با عدم کفایت سیستم ها، فرایندها، نیروی انسانی و رخدادهای محیطی بوده به طور مستمر توسط واحدهای ذیربط مورد ارزیابی و پایش قرار می گیرد و اقدامات کنترلی مورد نیاز اعمال می گردد. در این خصوص هدف اصلی بانک حصول اطمینان از کفایت کنترل های داخلی بوده که در این خصوص می توان به انجام اقدامات لازم جهت ارتقاء امنیت شبکه، راه اندازی سیستم های نظارتی غیر حضوری اشاره داشت این اقدامات از طریق حوزه بازرسی و نظارت بانک شامل مدیریت های امور بازرسی و حراست و ادارات مبارزه با پولشویی و حسابرسی داخلی صورت می گیرد. ضمن اینکه از اولویتهای اصلی بانک سیستمی نمودن اکثر عملیات و رفع نقایص سیستمهای موجود با هدف جلوگیری از هرگونه خطا می باشد. در این ارتباط اهم اقدامات انجام شده عبارتست از:

- رسیدگی منظم به عملکرد شعب و واحدها و گزارش نتایج رسیدگی ها به مقامات ارشد بانک
- ارائه پیشنهادات اصلاحی در خصوص رفع معایب و نواقص عملکردی واحدهای تحت رسیدگی
- بازرسی از راه دور و برخط شعب
- برنامه ریزی تقویت کنترل های داخلی و اجرای طرح های عملیاتی در این زمینه
- ایجاد اطمینان از کفایت کنترل های داخلی
- استقرار سیستم نرم افزار مبارزه با پولشویی AML
- هوشمندسازی حسابهای بانک با هدف جلوگیری از سوء استفاده
- استقرار سامانه اعتبارسنجی مشتریان

همچنین از جمله برنامه های در حال انجام در این خصوص برنامه های ارتقاء سطح شناخت و اطلاعات همکاران در ارتباط با مباحث حفاظتی و حراستی و اسقرار سامانه نظارتی متمرکز در بخش تسهیلات و تعهدات می باشد.

۸-۳- تمهیدات مقابله با بحران

در راستای مقابله با حوادث غیر مترقبه و مدیریت شرایط بحران ، کمیته پدافند غیر عامل(بخش فرماندهی) بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۵ هیات مدیره وقت بانک ایجاد و همچنین کمیته های فرعی زیر نیز در بخش های مربوطه تشکیل شده است:

۱. کمیته (بخش) لجستیک و پشتیبانی پدافند غیر عامل
۲. کمیته (بخش) مقابله با رخدادهای IT پدافند غیر عامل
۳. کمیته(بخش) عملیات پدافند غیر عامل
۴. کمیته(بخش) مالی پدافند غیر عامل
۵. کمیته (بخش)بحران در مدیریت های شعب استان / منطقه

۸-۴- روشهای سنجش ریسک عملیاتی

برای شناسائی و اندازه گیری ریسکهای عملیاتی، بانک نسبت به استفاده از روشهای زیر اقدام نموده است:

- استفاده از پایگاه داده زیان و راه اندازی سامانه اندازه گیری ریسک بر مبنای روش پیشرفته.
- ایجاد بانک اطلاعاتی جامع، از نیازهای کلیدی مدیریت موثر ریسک عملیاتی بوده به طوریکه این بانک اطلاعاتی به بانک کمک می نماید تا از احتمال وقوع و شدت ریسک در خطوط کسب و کار و واحدهای سازمانی آگاهی یافته و از آن در اندازه گیری ریسک عملیاتی بر مبنای روشهای پیشرفته و نیز ارزیابی اثر بخشی کنترل ها بهره گیری نماید. گزارش رویدادهای ریسک عملیاتی بر اساس مناطق (نقشه جغرافیایی) ، مکان سازمانی، خطوط کسب و کار و نوع رویداد در قالبهای مختلف(نمودار و جدول) مبتنی بر شدت و فراوانی آنها و فراهم نمودن امکان اندازه گیری ریسک

عملیاتی بر مبنای روش های پیشرفته از قابلیت های این سامانه می باشد. در حال حاضر پایگاه داده زیان بانک ایجاد و در مرحله ورود اطلاعات رویدادهای زیان ریسک عملیاتی می باشد. همچنین نرم افزار مدلسازی ریسک عملیاتی بر مبنای روش پیشرفته از مجری پروژه تحویل و محاسبه سرمایه پوششی به صورت آزمایشی و بر اساس داده های وارد شده تا کنون در پایگاه داده زیان انجام شده و مقرر است تا پایان سال جاری محاسبه سرمایه پوششی با اطلاعات وارد شده در پایگاه محاسبه شود.

• **خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA).** روش خود ارزیابی ریسک و کنترل ، روش سیستماتیک شناسایی شکاف های کنترلی است ، که دستیابی به اهداف کسب و کار یا واحدهای سازمانی را تهدید می کند و رصد این که چه اندازه مدیریت واقعاً این شکاف ها را از بین می برد. این روش تا کنون در حوزه های فناوری اطلاعات و حقوقی بانک اجرا شده و ریسک های حوزه های مذکور شناسایی و کنترل های پیشنهادی جهت کاهش آنها به کمیته فرعی مدیریت ریسک عملیاتی و امنیت سیستم ارسال شده است.

۸-۵- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی

سرمایه پوششی ریسک عملیاتی بر مبنای روش پایه به شرح جدول ذیل می باشد:

میلیون ریال

اسفند ۱۳۹۴	اسفند ۱۳۹۳	
۲,۸۴۴,۰۰۸	۲,۹۴۴,۱۳۶	سرمایه اختصاص یافته برای ریسک عملیاتی

۸-۶- ساز و کارهای کنترل و پایش ریسک عملیاتی

در حال حاضر بانک دارای فرایند تعریف شده ای برای پایش ریسک عملیاتی و گزارش دهی آن می باشد به طوریکه در بازرسی ها و حسابرسی های مستمر ارزیابی های لازم صورت گرفته و گزارشات ان به مقامات ارشد ارایه می شود. در راستای نظارت بر فعالیت شعب، سامانه پایش لحظه ای از اوایل سال ۱۳۸۴ افتتاح و راه اندازی گردید . در ابتدا عملکرد شعب از طریق offline مورد بررسی قرار می گرفت که نهایتاً

از اوایل سال ۱۳۸۷ سامانه مذکور با اقدامات صورت گرفته قادر به رسیدگی از طریق بررسی های online گردید. حسب تصمیمات متخذه مقرر گردید عملکرد این سامانه از رویکرد رسیدگی کلی به شعب به رویکرد رسیدگی به سرفصل های پرمخاطره تغییر یابد که در این راستا در حال حاضر عملکرد روزانه کلیه واحدهای بانک قابل رصد بوده و بر اساس گزارش های متنوع ماخوذه از این سیستم مراتب مورد بررسی بازرسان مستقر در سامانه مذکور قرار می گیرد.

همچنین از جمله برنامه های در دست انجام به منظور پایش ریسک عملیاتی استفاده از فرایند خود ارزیابی ریسک و کنترل و شاخص های کلیدی بوده که امکان پایش بر مبنای شدت و احتمال رخدادها را فراهم می نماید. همچنین بلحاظ بررسی گزارشات و اتخاذ تصمیم های کنترلی کمیته فرعی مدیریت ریسک عملیاتی و امنیت سیستم به عنوان یکی از کمیته های زیرمجموعه کمیته عالی مدیریت ریسک با ریاست معاون مدیرعامل در حوزه برنامه ریزی و نظارت ایجاد شده است. در این کمیته موارد ریسک عملیاتی که از سوی مدیریت های ذیربط بانک ارائه می شوند مورد بررسی قرار می گیرد.

ماده ۹- مدیریت ریسک بازار

۹-۱- سیاست های مدیریت ریسک بازار

بانک تجارت با هدف حفظ ارزش و تداوم جریانان درآمدي ناشی از پورتهوی معاملاتی خود(سهام و ارز) از فرآیند مدیریت ریسک برای کاهش زیان احتمالی ناشی از حرکات و نوسانات غیرمنتظره در قیمت ها و سایر نرخ های بازار استفاده می نماید.

استراتژیهای بانک

۱-بانک وضعیت ریسک بازار پرتفوی ارزی و سهام خود را با توجه به میزان سرمایه پایه مدیریت خواهد نمود.

۲-بانک ریسک بازار مربوط به فعالیت ها و خدمات خود را مدیریت خواهد کرد.

۳- بانک با استفاده از روش های تحلیل سناریو و آزمون بحران میزان اثر تغییرات متغیرهای موثر بر پرتفوی معاملاتی خود را ارزیابی خواهد نمود.

۴- بانک جهت شناسایی و پیش بینی رفتار متغیرهای تاثیرگذار بر ریسک بازار، متغیرهای اقتصادی را پایش و از الگوهای پیش هشدار دهنده استفاده خواهد نمود.

۵- بانک از طریق تنوع بخشی و با استفاده از الگوهای بهینه یابی، ترکیب پورتنوی سهام واری خود را با توجه ریسک تنظیم خواهد نمود.

۹-۲- روش سنجش ریسک بازار

۱- بانک تجارت جهت تخمین میزان زیان مورد انتظار از محل معاملات سهام برنامه ریزهای لازم را جهت استفاده از روش های ارزش در معرض ریسک انجام تا مطابق با آن بتوان حدود مجاز را تعیین نمود.

۲- بانک وضعیت باز ارزی را نسبت به سرمایه پایه خود مدیریت می نماید.

۳- بانک جهت اندازه گیری ریسک پورتنوی ارزی و سهام از روشهای شبیه سازی تاریخی و شبیه سازی بوت استرپ استفاده می نماید.

۴- در صورت ایجاد پورتنوی اوراق با درآمد ثابت، بانک جهت اندازه گیری ریسک نرخ سود(در پورتنوی معاملاتی) از چارچوب تحلیل دیرش استفاده خواهد نمود.

۹-۳- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک بازار

با استفاده از روش استاندارد که مبتنی بر وضعیت باز ارزی است، میزان سرمایه لازم جهت پوشش ریسک ارزی برای مقاطع اسفند ۱۳۹۲، اسفند ۱۳۹۳ و اسفند ۱۳۹۴، مطابق جدول زیر برآورد شده است:

(میلیون ریال)

اسفند ۱۳۹۴	اسفند ۱۳۹۳	اسفند ۳۹۲	سال عنوان
۱,۵۷۴,۹۴۵	۱,۴۰۷,۱۱۵	۱,۱۸۲,۹۷۸	سرمایه پوششی

همچنین، سرمایه پوششی لازم برای ریسکهای نرخ ارز و سهام، با استفاده از روش شبیه سازی تاریخی و ارزش در معرض خطر روزانه و ضرب آنها در اعداد ۳ و $\sqrt{10}$ (طبق رهنمود ریسک بازار بانک مرکزی)، مطابق جدول زیر محاسبه شده است:

(میلیون ریال)

ریسک نرخ ارز (اسفند ۱۳۹۴)	ریسک سهام (اسفند ۱۳۹۴)	
۱,۷۶۸,۳۹۳	۱,۸۱۰,۹۳۶	سرمایه پوششی

۹-۴- میزان ارقام در معرض ریسک بازار به تفکیک ارز، سهام، نرخ سود و نظایر آن

نتایج حاصل از محاسبه ی ارزش در معرض خطر روزانه ی ریسک بازار به روش شبیه سازی تاریخی و به تفکیک ارز و سهام، مطابق جدول زیر می باشد:

(میلیون ریال)

ریسک نرخ ارز (اسفند ۱۳۹۴)	ریسک سهام (اسفند ۱۳۹۴)	
۱۸۶,۴۰۵	۱۹۰,۸۸۹	ارزش در معرض خطر روزانه